

Sygn. akt VI Ka 1404/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda

Sędziowie: SSO Małgorzata Bańkowska

SSO Anna Zawadka (spr.)

Protokolant p.o. protokolant sądowy Monika Suwalska

przy udziale Prokuratora Anny Radyno-Idzik

po rozpoznaniu dnia 29 stycznia 2016 r. w W.

sprawy

A. O. syna R. i Z. ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 284 § 1 kk

R. K. córki A. i H. ur. (...) w W.

oskarżonej o przestępstwo z art. 284 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i obrońcę oskarżonej R. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Otwocku

z dnia 9 czerwca 2015 r. sygn. akt II K 1231/11

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

1. uniewinnia oskarżoną R. K. od popełnienia zarzucanego jej czynu i w tym zakresie koszty postępowania przejmuje na rachunek Skarbu Państwa;
2. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu A. O. w punkcie 2 wyroku ustala wartość wraku samochodu marki S. (...) na kwotę 25 065,57 złotych;
w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok co do tego oskarżonego utrzymuje w mocy;
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. T. kwotę 516,60 złotych obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu oskarżonej R. K. w instancji odwoławczej oraz podatek VAT;
4. zasądza od oskarżyciela posiłkowego (...) S.A. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 złotych tytułem opłaty za II instancję oraz pozostałe koszty postępowania odwoławczego w 1/3 części.

SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSO Małgorzata Bańkowska SSO Anna Zawadka

UZASADNIENIE

A. K. (...) poprzednie nazwisko (...) zostali oskarżeni o to, że w dniu 02 lutego 2011 roku w miejscowości J. pow. (...) woj. (...), prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą (...) Sp. z o.o. działając wspólnie i w porozumieniu dokonali przywłaszczenia mienia w postaci wraku samochodu osobowego m-ki S. (...) numer rejestracyjny (...) nr VIN (...) wartości (...) na szkodę (...) S.A., tj. o czyn z art. 284 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Otwocku wyrokiem z dnia 09 czerwca 2015 roku w punkcie I na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. postępowanie wobec oskarżonej R. K. umorzył, z tym, że ustalił iż popełniła ona czyn polegający na tym, że: w okresie od 02 lutego 2011 roku do 24 marca 2011 roku w J. powiatu (...) działając wspólnie i w porozumieniu z A. O. przywłaszczyli powierzony im wrak samochodu osobowego m-ki S. (...) nr rej. (...) nr VIN (...) wartości 26674,78 na szkodę (...) S.A. przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi tj. czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k.; w punkcie II oskarżonego A. O. w ramach zarzucanego jemu czynu uznał za winnego tego, że: w okresie od 02 lutego 2011 roku do 24 marca 2011 roku w J. powiatu (...) działając wspólnie i w porozumieniu z R. O. przywłaszczyli powierzony im wrak samochodu osobowego m-ki S. (...) nr rej. (...) nr VIN (...) wartości 26674,78 na szkodę (...) S.A. przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi i czyn ten zakwalifikował z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k. i na tej podstawie skazał go zaś na podstawie art. 284 § 3 k.k. wymierzył jemu karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych w wysokości 20 złotych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł oskarżyciel publiczny, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego oraz obrońca oskarżonej R. K..

Prokurator zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych A. (...). Na podstawie art. 427 k.p.k. i art. 438 pkt 3 k.p.k. zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na niewłaściwej ocenie materiału dowodowego niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego płynącym z treści art. 7 k.p.k. i mający wpływ na jego treść, a polegający na:

1. uznaniu, że przypisany oskarżonemu A. O. czyn z art. 284 § 2 k.k. cechował się okolicznościami przedmiotowymi i podmiotowymi po stronie oskarżonego skutkującymi uznaniem iż działanie oskarżonego nosiło cechy przypadku mniejszej wagi w konsekwencji błędnym przyjęciu kwalifikacji prawnej przypisanego czynu przy zastosowaniu przepisu art. 284 § 3 k.k., podczas gdy rozmiar szkody, działanie celowe oskarżonego ukierunkowane na rozporządzenie cudzym przedmiotem jak swoim co stanowi włączenie go do swojego majątku, działania ukierunkowane na uporczywe unikanie kontaktu z pokrzywdzonym celem udaremnienia realizacji jego uprawnienia do przedmiotu wskazują na brak przesłanek do stosowania instytucji przypadku mniejszej wagi,
2. uznaniu, że przypisany oskarżonej R. K. czyn z art. 284 § 2 k.k. cechował się okolicznościami przedmiotowymi i podmiotowymi po stronie oskarżonej skutkującymi uznaniem, iż działanie oskarżonej nosiło cechy przypadku mniejszej wagi w konsekwencji błędnym przyjęciu kwalifikacji prawnej przypisanego czynu przy zastosowaniu przepisu art. 284 § 3 k.k. i uznaniu że czyn ten jest społecznie szkodliwy w stopniu znikomym, co skutkowało umorzeniem wobec oskarżonej postępowania na zasadzie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. podczas gdy rozmiar szkody, działanie oskarżonej co najmniej wysoce lekceważące w stosunku do obowiązków wynikających z umowy leasingu łączącej ją i współoskarżonego z pokrzywdzonym, zamiar w działaniu charakteryzujący się brakiem reakcji na obowiązki wynikające z umowy leasingowej łączącej oskarżoną z pokrzywdzonym co udaremniało realizację praw pokrzywdzonego prowadzi do przekonania, że czyn oskarżonej nie cechował się stopniem szkodliwości równym znikomemu a zatem nie mogło prowadzić do umorzenia wobec R. K. postępowania karnego.

Podnosząc powyższe zarzuty, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Otwocku do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie pkt II oraz pkt III wyroku na niekorzyść oskarżonego A. O. i na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1 k.p.k. zarzucił wyrokowi:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 284 § 3 k.k. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, iż czyn oskarżonego A. O. należy kwalifikować z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k., bowiem stanowi wypadek mniejszej wagi, wobec czego wymierzono oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 20 złotych, podczas gdy okoliczności popełnienia przestępstwa, a w szczególności zachowanie oskarżonego, którego wina nie budzi wątpliwości i który nie zwrócił przywłaszczonego pojazdu, a także znaczny stopień szkodliwości społecznej jego czynu, nie pozwalają na zastosowanie art. 284 § 3 k.k., a tym samym zastosowania kary łagodniejszego rodzaju,

- naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania tj. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 49a k.p.k. poprzez orzeczenie przez sąd o obowiązku naprawienia szkody jedynie w części, podczas gdy w wyniku przestępstwa pokrzywdzony poniósł szkodę w postaci utraty wartości pojazdu stanowiącego jego własność, która to szkoda bezpośrednio wynika z przestępstwa, nadto nie odzyskał pojazdu, a okoliczności wskazane przez sąd nie mają wpływu na wysokość szkody.

Podnosząc powyższe zarzuty, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 437 § 1 k.p.k. o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez zmianę kwalifikacji prawnej i ustalenie, iż oskarżony popełnił czyn z art. 284 § 2 k.k. i na tej podstawie wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku pozbawienia z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3,

2. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 poprzez orzeczenie na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 49a k.p.k. wobec oskarżonego A. O. względem pokrzywdzonego – spółki (...) S.A. z siedzibą w W., obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę przez oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego kwoty 26 674,48 zł tj. kwoty odpowiadającej utraconej wartości przywłaszczonej rzeczy.

Obrońca oskarżonej R. K. zaskarżył wyrok w całości na korzyść R. K. i na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1 k.p.k. zarzucił wyrokowi obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k., skutkującą nieuzasadnionym przyjęciem, że oskarżona popełniła czyn polegający na tym, że w okresie od 02.02.2011 r. do 24.03.2011 r. w J., powiatu (...) działając wspólnie i w porozumieniu z A. O. przywłaszczyła powierzony im wrak samochodu osobowego marki S. (...) nr rej. (...) nr VIN (...) wartości 26674,78 na szkodę (...) S.A., tj. czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że oskarżona nie miała na celu powiększenia składników swojego majątku, a ponadto nie dysponowała wrakiem samochodu i nie miała możliwości dokonania jego zwrotu.

Podnosząc powyższy zarzut, obrońca oskarżonej R. K. wniósł na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 437 § 1 i 2 k.p.k. o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacje prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego są niezasadne, a wnioski w nich zawarte nie zasługują na uwzględnienie. Natomiast apelacja obrońcy oskarżonej R. K. okazała się zasadna, co skutkowało uniewinnieniem oskarżonej od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Odnosząc się do apelacji dotyczących oskarżonego A. O. wskazać należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie, nie dopuszczając się uchybień skutkujących koniecznością dokonania korekty instancyjnej, poza jedynie ustaleniem rzeczywistej wartości wraku samochodu marki S. (...) nr rej. (...). Apelacje prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego mają charakter wyłącznie polemiczny, nie wskazując na argumenty, które nie byłyby przedmiotem rozważań Sądu orzekającego.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do apelacji na korzyść oskarżonej R. K.. Przede wszystkim stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego wskazując, iż działanie oskarżonej wypełniło znamiona czynu z art. 284 §2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k. przy czym ze względu na ujemną przesłankę procesową umorzył postępowanie karne uznając, że ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czyn ten nie stanowi przestępstwa w sytuacji gdy przyjął jednocześnie, że oskarżona nie działała z zamiarem włączenia przedmiotowego pojazdu do swojego majątku.

Rację ma skarżący podnosząc, iż oskarżona R. K. nie władała samochodem marki S. (...) i nie miała żadnego wpływu na zwrot samochodu pokrzywdzonemu w okresie od 02 lutego 2011r. do 24 marca 2011 roku w sytuacji gdy w dniu 22.12.2010r. oskarżony A. O. zabrał samochód i pozostawał jedyną osobą, która w okresie objętym zarzutem faktycznie nim władała. Oskarżona nie odniosła z tego faktu żadnej korzyści majątkowej, albowiem po dniu 22.12.2010r. nie dysponowała już przedmiotem leasingu, samochód znajdował się w posiadaniu męża, który nim wyłącznie rozporządzał.

W tej sytuacji należy podzielić argument skarżącego, że R. K. nie miała możliwości dokonania zwrotu pojazdu skoro w żaden sposób nim nie władała, a zatem nie mogła włączyć go do swojego majątku. Mogła co najwyżej próbować nakłonić męża, który wyłącznie nim rozporządzał do zwrócenia przedmiotowego pojazdu leasingodawcy. Oskarżona przyznała, że otrzymała pismo wzywające do oddania pojazdu, ale jej działanie ograniczyło się tylko do przekazania tej korespondencji mężowi z którym pozostawała w separacji i już z nim nie mieszkała. Oskarżona nie mogła więc zwrócić przedmiotowego samochodu pomimo, iż podpisała umowę leasingu razem z oskarżonym A. O..

Przywłaszczenie wymaga działania w zamiarze bezpośrednim kierunkowym postąpienia z cudzą rzeczą tak jakby się było jej właścicielem (animus rem sibi habendi). Sprawca przywłaszczenia musi więc zmierzać do zatrzymania cudzej rzeczy lub innego mienia dla siebie lub innej osoby bez żadnego do tego tytułu prawnego. Tymczasem w zachowaniu oskarżonej nie sposób doszukać się takiego zamiaru skoro nie była w posiadaniu samochodu i nie mogła nim dysponować. W świetle ujawnionych dowodów nie można jej przypisać zamiaru włączenia tego przedmiotu do swojego majątku czyli zamiaru zatrzymania pojazdu na własność. O zamiarze przywłaszczenia nie może bowiem świadczyć jedynie bierne zachowanie oskarżonej, które ograniczyło się do przekazania mężowi otrzymanej od leasingodawcy korespondencji.

Należy także zgodzić się z argumentem obrońcy, iż oskarżona nie miała na celu powiększenia składników swojego majątku. Niewątpliwie nie odniosła też żadnej korzyści majątkowej nie użytkując pojazdu w okresie objętym zarzutem i nie mogąc nim swobodnie dysponować. W sprawie brak jest dowodów potwierdzających w jaki sposób małżonkowie podzielili się majątkiem wspólnym po rozwodzie i czy oskarżona otrzymała jakieś składniki majątkowe w związku z tym, że pojazd marki S. (...) znalazł się w wyłącznym władaniu byłego męża. Natomiast z faktu nie wywiązania się w sposób prawidłowy z zawartej umowy leasingu nie można zasadnie wysnuć wniosku o przywłaszczeniu przez R. K. pojazdu marki S. (...).

Wprawdzie do pewnego momentu oskarżona aktywnie uczestniczyła w wymianie pism (k.299,306) mającej na celu podwyższenie wyceny wartości pojazdu po wypadku i wypłaty w związku z tym większego odszkodowania z tytułu wypadku. Wysokość wypłaconego (...) S.A. odszkodowania miała bowiem wpływ na zmniejszenie kwoty pozostałej oskarżonym do spłaty z tytułu wygaśnięcia umowy leasingu. Oskarżona aktywnie uczestniczyła w tych negocjacjach o czym świadczy również treść jej wyjaśnień złożonych na rozprawie. Nie była jednak odpowiedzialna za zwrot pojazdu leasingodawcy w sytuacji gdy z pojazdu zaczął korzystać wyłącznie mąż, który wyprowadził się z domu zabierając samochód. W ocenie Sądu Odwoławczego uszło więc uwadze Sądu I instancji, że czyn oskarżonej nie wyczerpuje znamion strony podmiotowej występku określonego w art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 284 § 3 k.k.

Reasumując powyższy wywód wskazać należy, iż brak jest podstaw do uznania, iż działanie oskarżonej wyczerpało znamiona przestępstwa sprzeniewierzenia wypadku mniejszej wagi. Oskarżona nie obejmowała bowiem swoją świadomością i umyślnością zamiaru bezpośredniego w postaci włączenia przedmiotowego samochodu do swojego

majątku. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił R. K. od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Apelacja prokuratora jest bezzasadna, a jej wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarżący stawia zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na niewłaściwej ocenie materiału dowodowego, jednakże swoją argumentację sprowadza do polemiki z ustaleniami Sądu I instancji wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku i prezentowania własnych odmiennych poglądów, bez wykazania jakich to uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się ten Sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (por. wyrok SN z 20.02.1975 r., II KR 355/74, OSNPG 1975, z. 9, poz. 84, por. także wyrok SN z 22.01.1975 r., I KR 197/74, OSNKW 1975, z. 5, poz. 58).

Kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku wbrew twierdzeniom skarżącego prowadzi do wniosku, że Sąd Rejonowy, oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego A. O., brał pod uwagę wymogi określone w art. 115 § 2 k.k. i należycie uzasadnił swoje stanowisko w tym zakresie. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu, Sąd meriti uwzględnił wszystkie relewantne w tej sprawie przesłanki, o których mowa w art. 115 § 2 k.k. i nie kierował się przy tym okolicznościami, które w tym przepisie wymienione nie zostały.

Skarżący nie wziął pod uwagę, że jedyną osobą, która odniosła korzyść majątkową z tego czynu był oskarżony A. O., który wyprowadzając się z domu w grudniu 2010r. zabrał przedmiotowy pojazd i tylko on z niego korzysta do chwili obecnej. W tym miejscu wskazać należy, iż Sąd rejonowy błędnie ustalił wartość wraku samochodu marki S. (...) nr rej. (...) na kwotę 26 674,78 zł. Powyższa kwota stanowi bowiem wartość poniesionej przez pokrzywdzonego szkody z tytułu wygaśnięcia umowy leasingu. Analiza dokumentacji nadesłanej przez (...) S.A. oraz (...) S.A. (k.267-315) prowadzi do wniosku, że na powyższą kwotę składa się odszkodowanie umowne związane z wygaśnięciem umowy leasingu -34 845,37 zł pomniejszone o wartość wypłaconego z tytułu wypadku odszkodowania z Towarzystwa (...) w wysokości 16 234,43 zł. W wyniku rozliczenia powstał niedobór w kwocie 18 610,94 zł, następnie do tej kwoty leasingodawca doliczył podatek VAT i pozostałe raty za ubezpieczenie co po zsumowaniu wyniosło łącznie 26 674, 78 zł (k.304-305). Nie można jednak zgodzić się z uznaniem przez Sąd rejonowy tej kwoty za wartość wraku samochodu S. (...) w sytuacji gdy z w/w dokumentów jak również z pisma (...) S.A. (k.289) wynika, iż wartość pojazdu po wypadku (netto) wyniosła 25 065,57 zł.

Z powyższych względów Sąd Odwoławczy ustalił rzeczywistą wartość wraku samochodu marki S. (...) na kwotę 25 065,57 zł, która to kwota stanowi rozmiar wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody z tytułu przywłaszczenia tego wraku. Nie jest to jednak rozmiar korzyści osiągniętej z przestępstwa, gdyż należy tę kwotę pomniejszyć o koszt naprawy samochodu po wypadku. Oskarżony A. O. przedłożył kopię faktury VAT (k.90-91) z której wynika, że koszt naprawy pojazdu wyniósł 15 594,47 zł. Rzeczywista więc korzyść odniesiona przez oskarżonego z tytułu nie zwrócenia wraku samochodu marki S. (...) wyniosła nie więcej niż 9471,10 zł. W świetle tych ustaleń nie można zgodzić się ze skarżącym, iż rozmiar wyrządzonej szkody nie uległ redukcji na korzyść oskarżonego.

Na aprobatę nie zasługuje również zarzut prokuratora, zgodnie z którym Sąd I instancji nie ocenił prawidłowo argumentów przemawiających za przyjęciem wypadku mniejszej wagi przestępstwa przywłaszczenia przypisanego oskarżonemu A. O.. Skarżący podniósł, że sąd nie dokonał zestawienia „za” i „przeciw” kwalifikacji z art. 284 § 3 k.k. Z powyższym stwierdzeniem nie można się zgodzić, albowiem Sąd rejonowy oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez oskarżonego sporządził zestawienie pozytywnych i negatywnych okoliczności wpływających na ten stopień. Na korzyść oskarżonego świadczy sposób i okoliczności popełnienia czynu oraz motywacja, którą się kierował. Sąd rejonowy trafnie wskazał, że oskarżeni spłacali regularnie raty leasingu do momentu wypadku w którym samochód został poważnie uszkodzony. Oskarżony dokonał naprawy uszkodzonego pojazdu na własny koszt i kwestionował wyliczenie wartości pojazdu oraz odszkodowania wypłaconego przez ubezpieczyciela podnosząc, iż te wyliczenia zostały zaniżone co bezpośrednio wpłynęło na zawyżenie kwoty opłat z tytułu wygaśnięcia umowy leasingu, którą miał uiścić.

Reasumując, uznać należy, że Sąd Rejonowy wydając zaskarżony wyrok, odnosząc się do kryteriów określonych w art. 115 § 2 k.k. dokonał prawidłowej oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu A. O. i przedstawił okoliczności przemawiające za przyjęciem wypadku mniejszej wagi występku sprzeniewierzenia. Apelacja zaś nie przedstawiła, zdaniem Sądu Okręgowego, przekonywujących argumentów, które to stanowisko mogłyby skutecznie podważyć.

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego jest bezzasadna, a jej wnioski nie zasługują na uwzględnienie.

Zarzut obraży prawa materialnego okazał się nietrafny, albowiem Sąd rejonowy dokonując niekwestionowanych przez skarżącego ustaleń faktycznych przeprowadził prawidłową subsumcję ustalonych faktów pod określony przepis prawa materialnego przyjmując wypadek mniejszej wagi występku sprzeniewierzenia przypisanego oskarżonemu A. O.. Sąd rejonowy trafnie wskazał, że czyn oskarżonego charakteryzuje się przewagą łagodzących elementów przedmiotowo-podmiotowych, które sprawiają, że czyn jest przestępstwem o mniejszym ładunku społecznej ujemności. Na podkreślenie zasługuje stosunkowo niski ładunek społecznej szkodliwości wynikający ze szczególnej motywacji oskarżonego zasługującej na przynajmniej częściowe uwzględnienie oraz sposób i okoliczności popełnienia przestępstwa. Zgromadzona w aktach dokumentacja w szczególności pisma kierowane przez oskarżonego do leasingodawcy i firmy windykacyjnej oraz podjęta próba negocjacji w sprawie wyliczenia wartości samochodu oraz wysokości odszkodowania wypłaconego przez ubezpieczyciela wskazuje, że A. O. nie zmierzał jedynie do wyrządzenia szkody leasingodawcy, lecz odmawiając zwrotu pojazdu starał się zabezpieczyć przede wszystkim swoje roszczenia wynikające z poniesionych przez niego kosztów naprawy samochodu, które były dość znaczne bo stanowiły aż 2/3 wartości wraku pojazdu. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie można uznać, iż było to jedynie subiektywne odczucie oskarżonego oraz pominąć całokształtu pozostałych okoliczności takich jak dokonanie spłaty części rat leasingowych podczas trwania umowy, czy zareklamowanie wyliczenia szkody oraz dokonanie samodzielnej naprawy przedmiotu leasingu. Ponadto oskarżony w toku postępowania mediacyjnego podpisał ugodę z pokrzywdzonym i dokonał wpłaty jednej raty w kwocie 750 zł na poczet rozliczeń z tytułu wygaśnięcia umowy leasingu. W postępowaniu sądowym oskarżony deklarował zwrot pojazdu jeżeli sąd nałoży na niego taki obowiązek. W świetle tych okoliczności nie można więc uznać pozostawanie w posiadaniu pojazdu przez oskarżonego jako istotnej okoliczności obciążającej.

Odnosząc się do drugiego zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wskazać należy, iż rzeczywista wysokość szkody poniesionej przez pokrzywdzonego z tytułu niezwrócenia samochodu stanowi wartość pojazdu po wypadku ustaloną przez ubezpieczyciela na kwotę 25 065,57 zł. Wprawdzie koszt naprawy samochodu nie wpływa na zmniejszenie wysokości szkody poniesionej przez pokrzywdzonego, ale w świetle art. 46 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015r.) sąd ma względną swobodę w zakresie tego, czy orzeka obowiązek naprawienia szkody w całości czy tylko w części, chociażby nawet stosowny wniosek osoby uprawnionej dotyczył wyraźnie całości szkody (o swobodzie sądu w tym zakresie mówi się np. w uchwale SN z dnia 13 grudnia 2000 r., I KZP 40/00, OSNKW 2001, z. 1–2, poz. 2 – por. zwłaszcza następujący fragment uzasadnienia tego orzeczenia: „(...) ustawa pozwala na orzekanie obowiązku naprawienia szkody «w całości albo w części», a więc w istocie uznaniowe, gdyż zależne od oceny okoliczności konkretnej sprawy, stosowanie omawianego środka karnego (...)" ; o względnej swobodzie np. w postanowieniu SN z dnia 11 maja 2012 r., IV KK 365/11, Biul. PK 2012, nr 8. Dotychczasowe kierunki interpretacyjne art. 46 § 1 k.k. dopuszczały odstępowanie od orzekania obowiązku naprawienia szkody w całości również z innych powodów, np. gdy naprawienie szkody w całości byłoby nierealne (por. postanowienie SN z dnia 11 maja 2012 r., IV KK 365/11, Biul. PK 2012, nr 8, s. 20–21). Zgodnie z utrwalonymi poglądami judykatury przy miarkowaniu odszkodowania sąd powinien brać pod uwagę wszystkie okoliczności, czyli przede wszystkim porównać ze sobą następujące elementy: stan majątkowy osoby odpowiedzialnej za szkodę ze stanem majątkowym poszkodowanego. Oceniając zaś stan majątkowy odpowiedzialnego za szkodę uwzględnić powinien także jego możliwości zarobkowe, a nie tylko osiągnięte dochody oraz konsekwencje dla sprawcy związane z wypłatą odszkodowania w całości, skutki ograniczenia odszkodowania dla poszkodowanego.

Orzekając o obowiązku częściowego naprawienia szkody w kwocie 10 000 zł Sąd rejonowy wziął pod uwagę nie wysokie dochody oskarżonego A. O. w kwocie ok. 2000 zł miesięcznie i sytuację osobistą oskarżonego, który pomaga w utrzymaniu matce. Przy miarkowaniu odszkodowania Sąd wziął więc pod uwagę stan majątkowy oskarżonego oraz sytuację osobistą sprawcy trafnie uznając, iż orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w całości byłoby zbyt dolegliwe dla oskarżonego. Wskazać również należy, iż okoliczność wypłaty odszkodowania jedynie w części znajduje także usprawiedliwienie z zasadach współżycia społecznego. Porównanie stanu majątkowego oskarżonego ze stanem majątkowym poszkodowanego wskazuje na dość dużą ich dysproporcję. Oskarżony A. O. jest niewątpliwie stroną słabszą materialnie od (...) S.A., a skutki ograniczenia odszkodowania dla pokrzywdzonego nie wydają się zbyt dolegliwe.

W ocenie Sądu Odwoławczego ze względu na poniesienie przez oskarżonego kosztów naprawy samochodu po wypadku, spór w kwestii wzajemnych rozliczeń oskarżonego i pokrzywdzonego powinien zostać rozstrzygnięty na drodze postępowania cywilnego.

Mając na uwadze dobrą sytuację materialną oskarżyciela posiłkowego, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zwolnienia go od stosunkowo niewielkiej opłaty oraz kosztów postępowania odwoławczego w części na niego przypadającej.

Zgodnie z art. 636 § 2 k.p.k. w razie nieuwzględnienia środków odwoławczych wniesionych przez co najmniej dwa uprawnione podmioty, koszty zasądza się od każdego z nich według zasad słuszności, dlatego Sąd obciążył oskarżyciela posiłkowego kosztami postępowania odwoławczego w 1/3 części stosownie do ilości podmiotów skarżących rozstrzygnięcie. Natomiast zgodnie z art. 632 pkt 2 k.p.k. w zakresie uniewinnienia koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

Na podstawie art. 13 ust 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego sąd wymierza za postępowanie odwoławcze opłatę w wysokości od 60 do 240 złotych. Sąd Odwoławczy wymierzył oskarżycielowi posiłkowemu opłatę w kwocie 100 zł uznając, iż nie przekracza ona możliwości finansowych oskarżyciela.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

SSO Anna Zawadka SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSO Małgorzata Bańkowska